

ЗМІСТ

6 ВСТУП

9 ВІДРОДЖЕННЯ

- 10 Чімабуе випадково помічає, як юний Джотто малює на скелі
- 12 Гіберті перемагає у конкурсі та прикрашає двері баптистерію у Флоренції
- 16 Лінійна перспектива Брунеллескі
- 20 Ян ван Ейк завершує «Гентський вівтар»
- 24 Мікеланджело вперше демонструє свою монументальну скульптуру «Давид»
- 28 Рафаель розмальовує особисті покої Папи Римського
- 32 Дюрер публікує гравюру із зображенням носорога
- 34 Імператор Карл V подає пензель Тіціану

37 НОВИЙ ЧАС

- 38 Іконоборці спустошують Антверпенський собор
- 42 Інквізиція допитує Веронезе
- 46 Караваджо вбиває юнака
- 50 Заснування Французької академії
- 52 Банкрутство Рембрандта
- 56 Веласкеса посвячено в лицарі
- 58 «Акт Гоґарта» надає граверам авторське право на їхні роботи
- 60 Давід малює портрет загиблого революціонера Марата
- 64 Лувр відкривають як публічний музей

69 ХІХ СТОЛІТТЯ

- 70 У Британському музеї виставляють мармури Парфенона
- 74 Вільям Блейк бачить привид блохи
- 76 Констебл отримує золоту медаль
- 78 Винахід дагеротипу
- 80 Патент на м'який тюбик для фарби

- 82 Заснування «Братства прерафаелітів»
- 86 Відкриття «Салону відкинутих»
- 90 Японське мистецтво на Всесвітній виставці в Парижі
- 94 Роден захищається від наклепів
- 98 Помирає батько Сезанна
- 102 Моне купує будинок у Живерні
- 104 Гоген переїздить на Таїті
- 108 Віденська сецесія

111 ПЕРША ПОЛОВИНА ХХ СТОЛІТТЯ

- 112 Поява кубізму
- 116 Публікація «Маніфесту футуризму»
- 120 Із Лувру викрадають «Мону Лізу»
- 122 Відкриття виставки «Синій вершник»
- 126 Футуристична виставка «0,10» і полотна супрематистів
- 128 «Фонтан» Дюшана не приймають на виставку
- 130 Скульптуру Бранкузі «Птах у просторі» затримують на митниці США
- 132 Прем'єра стрічки «Андалузський пес»
- 134 Нацисти відкривають «Виставку дегенеративного мистецтва»
- 136 Фріда Кало знайомиться з Андре Бретоном

141 ПОВОЄННИЙ ЧАС

- 142 У журналі Life з'являється стаття про Поллока
- 146 Раушенберг просить у де Кунінга малюнок, щоб стерти його гумкою
- 148 Воргол платить 50 доларів за ідею
- 152 Оголений геленінг Кусами на Волл-стрит
- 154 Бойс замикається в галереї з койотом
- 156 Поява Guerrilla Girls
- 160 Відкриття виставки Freeze
- 162 «Портрет доктора Гаше» ван Гоґа продано за рекордною ціною
- 164 «Будинок» Рейчел Вайтред зносять
- 166 Еліассон переносить погоду з вулиці до Галереї сучасного мистецтва

169 ГЛОСАРІЙ

Купити книгу на сайті kniga.biz.ua >>>

ВСТУП

Іноді події минулого можуть здаватися нам неминучими. Майбутнє непевне, теперішнє ще й досі нам незрозуміле, а позаяк минуле вже відбулося, ми переконані, ніби так воно й мало статися. Однак у тернистої стежки історії мистецтва, з основними подіями якої ми й познайомимося на сторінках цієї книги, не було заздалегідь складеного плану. Твори мистецтва, які ми так любимо сьогодні, не чекали, поки хтось візьме й створить їх. Комусь у певну мить часу потрібно було прийняти рішення, зробити певний вибір. Потрібна була дія, яка не могла просто статися сама собою.

У цій книзі ми повернемося назад у часі й ознайомимося з п'ятдесятьма найважливішими подіями за останні п'ятсот років — подіями, які змінили хід історії західного мистецтва: наприклад, коли публіка вперше побачила «Давида» Мікеланджело або «Фонтан» Дюшана; або коли завдяки випадковій зустрічі митці винаходили новий вражаючий стиль на зразок імпресіонізму чи кубізму; чи коли відбулися легендарні перформанси або революційні виставки. Ми також розглянемо деякі конфлікти, судові процеси, аукціони та навіть злочини — від крадіжки «Мони Лізи» прямисінько з Лувру та до продажу «Портрета доктора Гаше» ван Гога за найвищою в історії мистецтва ціною. Деякі з цих подій були ретельно сплановані. Так, публікація Маніфесту футуризму на першій шпальті французької газети *Le Figaro* від 20 лютого 1909 року була частиною стратегії просу-

вання нового мистецького стилю. Інші ж стали результатом збігу обставин — вдалого або не дуже — чи просто наслідком серії випадкових подій, з яких і складається наше життя. Та поєднує їх усіх те, що кожна з них докорінно змінила наше уявлення про мистецтво.

Звісно, жодну з цих подій не можна розглядати окремо одна від одної. Кожна з них — це окрема ланка в нескінченному ланцюзі причинно-наслідкових зв'язків. Ця книга могла б з легкістю містити не п'ятдесят, а п'ятсот або навіть п'ятдесят тисяч подій, однак вибрані нами ключові моменти — це ті, що найбільше вплинули на історію західного мистецтва і були вирішальними для творчого шляху того чи того митця, напряду чи течії. З їхньою допомогою ми здійснимо подорож у окремі моменти часу і познайомимося з художниками й місцями, що сформували мистецтво таким, яким ми його знаємо сьогодні. І кожен із цих моментів є окремою захопливою історією.

Частина I

ВІДРОДЖЕННЯ

—

Видатні таланти іноді хоч і працюють менше, але досягають найбільшого, коли обмірковують свої винаходи й формують ті досконалі ідеї, які після того втілюють їхні руки, відтворюючи образи, вже колись народжені в розумі.

—

Леонардо да Вінчі

бл. 1495 р.

ЧИМАБУЕ ВИПАДКОВО ПОМІЧАЄ, ЯК ЮНИЙ ДЖОТТО МАЛЮЄ НА СКЕЛІ

1270-ті рр., СЕЛО ПОБЛИЗУ ФЛОРЕНЦІЇ,
ІТАЛІЯ

Чімабуе був відомим живописцем, який мешкав у середньовічній Флоренції. Одного разу по дорозі до сусіднього містечка Веспіньяно він помітив десятирічного хлопчика-пастуха, який, доглядаючи за вівцями, малював одну з них гострим каменем на гладенькій поверхні скелі. Чімабуе був вражений непересічним талантом юного пастуха на ім'я Джотто і запропонував хлопцеві стати його учнем. Із часом хлопчик перевершив свого вчителя, і сьогодні його вважають одним із найвеличніших живописців італійського Відродження.

Цю історію розповідає Джорджо Вазарі у своїх *«Життєписах найславетніших живописців, скульпторів та архітекторів»*, написаних через три сотні років після смерті Джотто. Хоча сучасні вчені й сумніваються в тому, чи сталася та подія насправді, але ця історія свідчить про вирішальну роль обох художників у розвитку італійського Відродження.

Вазарі першим з часів Античності зібрав у одній книзі біографічні дані про живописців, скульпторів і архітекторів. Середньовічні митці здебільшого творили анонімно, а от Вазарі представляв їх як геніальних постатей. Його книга починається з життєпису Чімабуе, який, на думку автора, відточив до досконалості так званий «грецький» стиль і вже за життя здобув величезний успіх і славу. Втім його учень Джотто затьмарив досягнення Чімабуе, і сьогодні лише деякі твори останнього вважають видатними.

Історія про Джотто, який малює на скелі, важлива ще й тому, що саме він, за словами Вазарі, «започаткував стиль малювання з натури, яким нехтували упродовж понад двох сотень років». Твори Джотто дійсно вдихнули в мистецтво новий стиль натуралізму. Люди в нього схожі не на умовні архетипи, а на особистостей, які чітко, хоча й не демонстративно, передають нам свої емоції. Джотто першим в історії почав писати і складніші композиції, зокрема такі, де були зображені фігури, повернуті спинами до глядача (праворуч згори) або взагалі виходять за край твору. У цьому й полягав його значний вплив на цілу низку поколінь майбутніх художників.

Джотто
«Поцілунк Юди»,
бл. 1303–1305 рр.
Фреска,
200 × 185 см
Капела Скровеньї,
Падуя

Найвидатнішим і найважливішим творінням Джотто вважають цей цикл фресок для приватної капели в Падуї, де зображене життя Христа і Страшний суд

КЛЮЧОВІ ДІЯЧІ

Чімабуе (бл. 1240–1302), Італія

Джотто (бл. 1267–1337), Італія

КЛЮЧОВИЙ ТВІР

Фрески Джотто у капелі Скровеньї, бл. 1305 р., Падуя, Італія

ПОВ'ЯЗАНІ ПОДІЇ

9 січня 1305 р. Ченці монастиря в Падуї поскаржилися своєму єпископу на оздоблення капели Скровеньї фресками Джотто. Напевне, їх обурило надмірна помпезність і велич робіт художника.

19 липня 1334 р. Закладено перший камінь майбутньої дзвіниці кафедрального собору у Флоренції за проектом Джотто, призначеного головним архітектором. Через три роки художник помер, так і не встигнувши закінчити будівництво.

Купити книгу на сайті kniga.biz.ua >>>